

χνότατα.

Τὰ νεῦρα ὁμως τοῦ Χατζόπουλου εἴντουσαν παρα-
πολύ ὀδύνατα. Πειραζότανε μὲ τὰ παραμικρότερα,
τὸν ἐνοχλοῦσαν ὄλα, ὄλα τὰτις κινε κατάκαρδα. Καί
γιὰ τοῦτο ἡ νευρικότητά του εἶχε φτάσει στὸ κατα-
κόρυφο, οἷς σημεῖο δηλ. πού νὰν τοὺς ὑπομιμᾶζεται ὀ-
λους, νὰν τὰ θάξει μὲ τοὺς καλύτερους φίλους του,
νὰ πικραίνει θανατερά ἀνθρώπους πού τὸν ἀγαποῦ-
σαν καὶ τὸν ἐχτιμοῦσαν ἀνεπιφύλακτα. Καὶ τὸ πῶ
περὶ ἔργο ἀκόμα εἶναι πὼς ἀρχίνησε νὰ παραμορφώ-
νεται, ἀμέσως μὲν τὴν ἀποφάσισε νὰ κατεβῆ στὴν Ἑλ-
λάδα. «νὰ π ρ ο π ο ν ε ἴ τ α ι γ ιὰ τὴν κἀθοδὸν του».
Γιατὶ μονίχα ὡς μὴ τέτια π ρ ο π ὄ ν η σ η μπορεῖ
νὰ κριθεῖ κείνη ἡ χοντροφάρασα πού μᾶς σκάρωσε τό-
τε, σὲ μὴ σιγῆ κρισιμώτατη τοῦ ἀγώνα μας, στέλ-
νοντὶς μᾶς ἀπὸ τὸ Μόναχο, μὲ ὄνομα Γ ρ η γ ὀ ρ η ς
Π α π α σ τ ἰ ὀ θ η ς ἕμους γεμάτους θαυμασμοῦ καὶ
ἀχολίνωτο ὑπερβουρισμὸ γιὰ τὸν Παλαμά, τὸν ὑποφα-
νόμενον, τὸ Ρήγα Γκόλφη κλπ. καὶ κοινολογώντας
στοὺς δημοσιογράφους τῆς Ἀθήνας, ἀμέσως ὕστερα
πού κατέβηκε δώ, πὼς εἴμαστε ὄλοι μας, οἱ γύρω στὸ

«Νουμά», τόσο ἀπλοχοί, ὄστε πῆραμε στὰ σοβαρὰ
μὴ τέτια φάρασα ! Πού νὰν τὸ σκαφτοῦμε μὲς οἱ φτω-
χοί, πού τὰ χτυπήσαμε ὄλα κάτου γιὰ χάρη τοῦ Ἀ-
γώνα, καὶ ζωὴ καὶ κοινωνικὲς θέσεις, καὶ περιοσίεις,
ἀκόμα καὶ τὸ ψομί μας, πὼς ἕνας δικὸς μας, πού
τὸν εἶχαμε καμᾶρι μας καὶ τὸν ἐλιβανίζαμε νύχτα μέρα
στὸ «Νουμά», θάροχότανε μὲ τέτια παιδιζοκωμώματα.
Πού μόνο στὸ φίλο μου κ. Πολ. Δημητρουκόπουλο δι-
κολογιόντουσαν, νὰ μᾶς σατυροῖσει καὶ νὰ μᾶς ρεξι-
λέψει. ἔτσι στὰ κλά καθούμενα, καὶ δίχως ἀφορημῆ.
τὸν ἀγώνα μας !

Γιὰ τοῦτο ὑποστηρίζω μὲ πεποίθησι, πὼς ὁ Χατζό-
πουλος ζημιώθηκε σημαντικά, ὡς ἀνθρώπος, πού κα-
τέβηκε στὴν Ἑλλάδα. Ἴσως νὰ ζημιώθηκε καὶ τὸ
Γλωσσικὸ ζήτημα, ἴσως καὶ ὁ Σοσιαλισμὸς, ἴσως κ' ἡ
Τέχνη τοῦ ἀκόμα. Ἄν ἔμενε στὴ Γερμανία καὶ ἂν πέ-
θαινε κεί, ἀνάμεσα στοὺς ἰσοροσπημένους καὶ ταχτο-
πειμένους Γερμανοὺς, ἀμόλιντος καὶ ἀπειράχτος ἀπὸ
τὸ νεοελληνικὸ τᾶγέρι, θάμενε ἡ θύμησή του πῶς ἔξα-
λλομένη σὲ μᾶς κ' ἔτσι θάτανε καὶ ὄλωσιόλου περιτ-
τὸ τοῦτο μου τὸ δικιολογητικὸ ἄρθρο.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΥΡΩ ΣΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

— Ἀμέσως ὕστερ' ἀπὸ τὸ Μαλακάση, πού ἐξακο-
λουθῶ νὰ τὸν θυμῶμαι πάντα, καὶ με ὄνια μου οἰά-
θεση ἀπέναντι του, χρυσομαλλο ζωηροτάτο παιδί, νὰ
φέρῃ ὄλατες κάτου ἀπὸ τὸ σπιτι μου, καθ' ἄλλαν ἡμέ-
ρῃ, στέκεται στὴν ἐνθύμησή μου ὁ Κωσταντίνος
Χατζόπουλος. Στὸ ἴδιο μέρος, τὸν ἀγγαντενω, ἐφησο
μαθητοῦ, νὰ προχωρῇ στὸ ὄρομο, φροντισμένα, κομ-
ψοντιμῶνα στὰ κατὰλευκα. Κι ἀπὸ τότε, σὲ ὄλους μου
τοὺς στοχασμοὺς γιὰ κείνον καὶ σὲ κάδε μου ἀπὸ κεί-
νον ἐντύπωση, ἀπὸ τὴ ζωὴ του τὴ φιλολογικὴ καὶ τὰ
προσωπικὰ του πρὸς ἐμένα φροσιματα, μοῦ στέκεται
ἀνακατομένη ἡ εἰκόνα του μ' ἕνα λευκὸ ξαγνάντεμα.

— Ὑστερ' ἀπὸ χρόνια βρεθῆκαμε ἀνταμωμένοι
στὴν Ἀθήνα. Ἐγὼ, πρεσβύτερος, κάπως ἀπὸ τότε ἀ-
κοσμένους μὲ στίχους μου σκόρπους ἐδῶ κ' ἐκεῖ, σὲ
περιοδικὰ κ' ἐφημερίδες ὁ καιρὸς τῶν Ἐτραγου-
διῶν τῆς πατρίδας μου, καὶ πρὶν ἀκόμα. Κ' ἕνας τρί-
τος, πού τρελαίνονταν γιὰ τὸ Λαμζοτινο. Ἐξυπνο παι-
δί, γεμάτο σκέψη κ' ἔρωτα πρὸς τὴν ποίηση, πληρώ-
νοντας, ποιὸς ξέρεῖ ! ποιὸς ἀμικρῖες πατρογονικῆς,
ἀφανίστηρ' ἔξαφνα στοὺς σκοτεινοὺς λαβύρινθους
μᾶς τρέλας. Ὁ Χατζόπουλος εἶταν ἀπὸ τότε ζωηρός,
ἀνυπόταχτος, διαχυτικός ἢ συμμαζεμένος, κατὰ τὸ κέ-
φι του, πάντα καὶ ἀπὸ τότε ποτὲ ἰσοροσπημένος, μὰ
γιὰ τοῦτο καὶ ξεχωριστός, ἀξιαγάπητος ἀπὸ τότε
μοῦ κίνησε τὴν προσοχή, μοῦ ξύπνησε τὴ συμπάθεια.
Ἀγάλια ἀγάλια τὴν ἀγάπην στὸ τέλος τὸ θαυμασμοῦ.
Σημειώστε πὼς ἡ ἀγάπη καὶ ὁ θαυμασμοῦ ποτὲ δὲν ἔ-
λειψαν ἀπὸ μέσα μου, καὶ τότε ἀκόμα πού κινεῖς θὰ
σοχάζότανε πὼς θὰ τοῦ γύριζα ἢ πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ
τοῦ εἶχα γυρίσει τὴν πλάτη. Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο εἶταν ἔ-
ρωτευμένος γερά μὲ μὴν ἀρχοντοπούλα, πού κάδοταν
σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ μέγαρα τῆς ὁδοῦ Σταδίου. Γιὰ τοῦτο
σιχνὰ τὸ ζαχαροπλαστεῖο πού εἶταν ἀντίκρου στὸ μέ-
γαρο, τὸν τραβοῦσε, καὶ μᾶς ἀντάμων' ἐκεῖ. Ἐγραφε
τότε τοὺς πρώτους τοῦ στίχους. Μερικοὺς μοῦ τοὺς

ἐμπιστεύονταν χειρόγραφοι. Δὲν πρόσεχα καὶ ποῦ
στοὺς πρώτους στίχους του, ἴσως γιὰ εἶμουν ἐγω-
στικὰ κρατημένος ἀπὸ τοὺς δικούς μου. Ἡ «Ἐδου-
μικὰ» τοῦ Δημητρίου Καμπουρογλου, πού φιλοξένησε
τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Καρκαβίτσου, δέχτηκε στὰ φύλλα
τῆς καὶ τὰ πρῶτα τερετίσματα τοῦ Κωσταντίνου
Χατζόπουλου.

— Στὸ τέλος ἡ γνωριμιά μας ἀρχισε νὰ παίρῃ κά-
ποια ἀλλόκοτα χρώματα. Εἶτανε στιγμῆς πού ὁ πάντα
γλυκομίλητος καὶ σεμνὰ ἐκδηλωμένος νέος ἔπαιρνε
τρόπους ἀπέναντι μου, πού μ' ἔκανε νὰ συλλογίζομαι.
— Μὰ τί ἔπαθε λοιπόν ; — Γίνονταν ἀνυπόφορος.
Ὑστερα, — δὲ θυμῶμαι πὼς καὶ γιατί, — ἀρῶσαν
τὰ συνζαπαντήματά μας. Ἡ φιλία μας ἀγάλια ἀγάλια
κατάντησε ἀνάμνηση. Δὲν ξέρω ὕστερ' ἀπὸ πόσα
χρόνια — μὰ πρὶν ἀπὸ τὰ 1898 — συναπαντηθῆκα-
με στὴν Πλατεία τοῦ Συντάγματος. Ὁ Χατζόπουλος
σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ εἶχε γίνει ἀφαντος ἀπὸ τὴν Ἀθή-
να. Γύρισε στὸν τόπο του, στὸ Βραχῶρι του, στὰ χτή-
ματά του, στὰ περιβόλια του, ξέρω κ' ἐγὼ πού, στὴ
γῆ πού εἶχε τὴν τιμὴ νὰ τὸν πρωτοδεχθῆ ἄρεφος. Καὶ
ἀντίθετα ἀπὸ τὰ συνήθεια τῶν πιστῶν τῆς ποιητικῆς
τέχνης, ἐξαίρεση στὸν κᾶνονα τῆς φιλῆς μας, — μι-
λῶ γιὰ τὰ δικὰ μας πάντα καὶ περιορισμένους πάντα
στὰ φαινόμενα τῆς γενεᾶς μας — ὁ Χατζόπουλος δὲ
γράφτηκε μονάχα στὸ Πανεπιστήμιό μας φοιτητῆς
τῆς Νομικῆς τὰ σπουδάσε τὰ Νομικὰ καὶ πῆρε καὶ
τὸ δίπλωμά του. Κατ' ὄρθωμα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους
τοῦ εἴδους του. Μὰ πάντα καὶ κάτι πού ἔδειχνε πὼς
τὸ κεφάλι του, γερό, εἶχε ὄτι λέμε θέληση, πού κα-
τορθώνει νὰ στέκεται ὁ ἀνθρώπος πῶς στέρεα, σὲ ὄ-
ποιο ἔδαφος, ἢ ποιητῆς, ἢ χρηματιστῆς. Σ' αὐτὸ τὸ
συναπάντημά μας τότε ρώτησα τί κάνει, πὼς περνᾷ,
τί σκοποὺς εἶχε. Μοῦ ἀπάντησε ὄρθα - κοφτὰ πὼς δὲ
σκάμπαζε πᾶ τίποτε ἀπὸ φιλολογία, πὼς παράτησε
τὴν ποίηση, πὼς δικηγόρος εἶτανε, καὶ πὼς δὲν τὸν

ἔμελε γὰρ τίποτε ἄλλο παρὰ γὰρ τῆ δικηγορίας του. Νῶστα καὶ κομπώματα καὶ ψέματα σώστου ποιητῆ, πού μᾶς παίζει μὲ τὰ λόγια του, καθὼς μιὰ κοκκέτα γυναικία θὰ μᾶς ἔπαιξε μὲ τὴ χάρη της.

— Ἐσπασεν ὁ πόλεμος τοῦ 1897. Ὁ Χατζόπουλος ἔφεδρος ἀξιωματικός σὸ στρατὸ τῆς Ἡπείρου. Τὰ χάλια τοῦ στρατοῦ μᾶς ἐκεῖ ἀξιοδρήνητα, ἀπερίγραπτα. Τὰ γράμματα τοῦ Χατζόπουλου ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς ἑμένα, καθρέφτιζαν καὶ τὴν ἔλεεινὴ κατὰστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ φανερὸ μυαλό ἐνός ποιητῆ (καθὼς ἐκεῖνος ἤξερε νὰ εἶναι ποιητής), τὸ μυαλό πού ἀδράχνει τὴν πραγματικότητα στὴ συνολικὴ τῆς ὕψι, καὶ βλέπει ἀξέριον, ὅπου οἱ ἄλλοι, καὶ ὅταν τυφλοὶ ἂν ἀπομένουν, δὲν ξανοίγουν τὰ γεγονότα παρὰ κομπαιστικά, μισὰ, θολὰ, ἀφιλοσόφητα, σὲ μιὰν ἀλήθεια πού κατατῆ νὰ εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὸ ψέμα. Ἀπὸ τὰ γράμματά του ἐκεῖνι φαίνεται ἡ ἀπελπισία του στὴν ἐντέλειαν, καὶ παριστάνεται κακὸ πού γιαιτρεῖο δὲν ἔχει. Μιλῶ, βοηθημένος μονάχ' ἀπὸ τὴ μνήμη μου, γιὰτὶ καιρὸ καὶ τρόπο δὲν ἔχω νὰ τρέξω στὰ κείμενα. Πιστεύω πὼς ἡ μνήμη μου δὲ μὲ γελᾷ. Στὸν καιρὸ ἐκεῖνο εἶχαμε ξαντανταρωθῆ. Ἔστεκε ἀγνάντια μου, θᾶυμαστής καὶ ποιητής. Βέβαια, δυὸ χάρες γιὰ μένα. Μὰ ὅ,τι μ' ἔκανε νὰ χαίρομαι πὸ πολὺ, εἴταν πὼς ἀπὸ τότε εἶχα τὴν ἀντίληψιν πὼς βρίσκομαι μπροστὰ σὲ ποιητὴ πού τὸ κρασί του ἀρχίζει νὰ σταλάζει δυνατὸ καὶ ἀνόθευτο. Γιὰ τὸ θαυμασμό μου, μαρτυρεῖ τὸ σονέτο τῆς «Ἀσάλευτης Ζωῆς», μὲ χρονολογία 1897, στὸν Πέτρο Βασιλικό, τὸ φιλολογικὸ του τότε ψευδώνυμο. Μ' ἀρέσει νὰ συλλογίζομαι πὼς πρῶτος ἐγὼ χαίρεται μὲ τὸ προεπιμένο στρατιωτικὸ — ἄς τὸ εἰποῦμε — σχῆμα, στὴ δημοκρατίαν τῶν γραμμῶν (στὴ βασιλευμένη, θὰ ταίριαζε νὰ λέμε, δημοκρατίαν), τοὺς ἀρχαιότερους ἢ νεώτερους, ἀδόφορο, στρατιώτες τοῦ στίχου, κάπως πρὶν οἱ ἄλλοι ἀρχίσουν νὰ ἐποπτεύωνται πὼς κατὰ τρέχει. Ἄς εἶναι καὶ μὲ μιὰ λέξη μου, γράφοντας, παρεκβατικῆ.

— «Τὰ τραγούδια τῆς Ἐρημιάς». Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ Κωνσταντίνου Χατζόπουλου. Ὁ ποιητὴς παρουσιάζεται ξαφνικὰ μαίτρο. Τὸ δημοτικὸ τραγούδι στὴν ἀδολώτερη ἔκφραση τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, γλώσσα καὶ αἰσθημα, πού εἶναι τὸ τραγούδι τὸ ἠπειρωτικὸ, εἰλογημένον ἀπὸ τὴ Ρούμελη, ἀπὸ τὴ Μούσα, — στέκει νὰ τὴν εἰποῦμε — τὴ Ρούμελη. Καὶ μαζί κατὰ ἀπὸ τὴ δροσιά τοῦ Κρουστάλλη καὶ ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Δροσίνη, μ' ἔνα στερεὸ ἀπὸ μᾶς ἀρχῆς πάτημα, τὸ βῆμα τοῦ νέου ποιητῆ. Καὶ ἀπὸ μᾶς ἀρχῆς τὸ δακρύ. βρετο βράχο μᾶς πεθα μᾶνης πού θα ἐξακολουθῆ ῥίχνη στὸ στίχο του ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μιὰ λάμψη μελαγχολικῆ, κρυφῆ, σὰ νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὸ φεγγάρι. Ὅμως ἴσα μὲ τὴ σελίδα 36 τοῦ βιβλίου τὸ τραγούδι δὲν εἶναι παρὰ σὺν ἄπογοι ἐκτελεσμένον θέμα ἐνός καλοῦ ποιητῆ μνηστῆ. Ἀπὸ τὴ σελίδα 37 ὁ σκοπὸς ἀλλάζει. Ὁ ποιητὴς βρῖσκει. Κυριαρχεῖ. Στὸ ποίημα «Καθὼς περνοῦσες» κρατιέται ἀγέραςτῃ ὅλη ἡ γοητευτικὴ τεχνολογία τοῦ ποιητῆ, πού μονάχος ἴσως, περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ Λάμπρο Πορφύρα, τραγουδιστῆ ἐν τούτοις ἀμίμητα σὸ εἶδος του — θὰ μπορούσε νὰ χωρεῖσθαι μὲ σικὸς. Δείχεται σὲ

σπέρμα πού ξεφυτρώνει μέλι, μὰ πόσο χλοερὸ, πόσο ζωηρὰ ἐξαγγελτικὸ τῆς ὑστερονότητος τέχνης, πού θὰ ξεδιπλώνονταν στὰ «Ἐλεγεία καὶ τὰ Εἰδύλλια», καὶ, σφραγίζοντας ρυθμικὰ τὸ «Φθινόπωρον», θὰ ἔδειχνεν ὅλη τῆς τὴν ὁρμὴ καὶ τὴ μαστοριά στους Βραδνοὺς θρούλους». Ἡ «Φλογέρα» τῶν «Τραγουδιῶν τῆς Ἐρημιάς» μᾶς φέρνει νὰ συλλογιστοῦμε πὼς τὴ λήληθά της, ὅταν ὁ ποιητὴς φυσᾷ: μέσα τῆς τὴν ψυχὴ του, δὲ λέει τὸν πόνο μόνο τοῦ ἀπλοῦ βοσκοῦ, μὰ μπορεῖ νὰ ὑψωθῆ σὲ κοσμογονικὸ τραγούδι, καθὼς τὸ ξέρουμε ἀπὸ κάποια εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου καὶ ἀπὸ κάποια μυθολογικὰ ποιήματα ἐνός μεγάλου Γάλλου ποιητῆ, τοῦ Henri de Régnier, πού θὰ ἤθελα νὰ τὸν προσέξουν οἱ νέοι μᾶς πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅ,τι προσέχουνε ἄλλοι. Τὰ «Ὀνειρα Ἀγάπης» θὰ ἤθελα νὰ τὰ προσέξουν ὅμοια οἱ νέοι μᾶς καὶ μόνο γιὰτὶ γραμμένα εἶναι, ἂν καὶ πρωτόδικα, στὸ δεκατριεῖσθλο τὸ στίχο τὸν ἐκφραστικώτατο, πού καθιερωμένον ἀπὸ τοὺς μεγάλους μᾶς μετρικούς, τὸν Πολυλά καὶ τὸν Καλοσγούρο, εἶναι κρῖμα πὼς σήμερον φαίνεται σὺν παραμερισμένον ἀπὸ τοὺς ποιητὰδες μᾶς, πού ἀποκλειστικὰ μεταχειρίζονται τὸν ἐντεκασύλλαβο. Τὰ «Χεινοπωριάτικα» εἶναι, γιὰ μένα, ἀδίσταχτα, τὰ μαργαρίτάρια τῆς συλλογῆς. Ἄν κανεὶς μὲ ρωτοῦσεν: ἔχετε στίχους μέσα στὴ νέα ἑλληνικὴ ποίηση πού νὰ μᾶς φέρουνε κοντὰ στὸ αἰσθημα καὶ στὴ χάρη τῶν παγκόσμιος φήμης τραγουδιῶν τοῦ Ἄγνε; — Θὰ ἀπαντοῦσα: — ἔχουμε τὰ «Χεινοπωριάτικα» τοῦ Πέτρου Βασιλικό. Τὰ ἔξη δυνατὰ σκαλισμένα ἀνάγλυφα πού ἀκολουθοῦν, τὸ «Χειμῶνιασμα», ἡ «Σπορά», ἡ «Βοσκοπούλα», ἡ «Χιονισμένη Νύχτα», ὁ «Καταρράκτης» καὶ ἡ «Γκάτη», μᾶς δείχνουν πὼς ὁ κεντράρχος ποιητῆς ἔχει, κατὰ τὸ κέφι του, παραμερίζοντας τὴ μουσικὴ ἀπαλότητα πού ξεπέφτει σὲ χυνότητα κάποτε, νὰ μᾶς δώσῃ δείγματα δυνατοῦ χειριστῆ τῆς μορφῆς, Ἑλληνα παρνασιέν, πού ἀφελημένος θὰ πέρασε ἀπὸ τὸ ἀργαστήρι ἐνός Θεοφίλου Γκιωτιέ, τὴν ὄρα πού θὰ δούλευε τὰ «Σμάλτα καὶ τὶς Δαχτυλιδοπετρες». «Τὸ τραγούδι τοῦ Λίνου» μᾶς φέρνει ἄλλου. Ἡ ἔμπνευση ἀριστοκρατικώτερη, πνευματικώτερη ἢ ὁμορφιά: τὰ ὑπονοούμενα, τὸ μυστήριον, ἡ ἔκφραση ἐλεπτικῆ, κατὰ πού πολὺ περισσότερο σκαλίνει παρὰ μιλεῖ, τὸ σκόφωτο; ξεμυτίζει ξωτικὸς ὁ συμβολισμός. Ὁ ποιητὴς καὶ μὲ τὴν ἀπέφρωσιν του ἀκόμα, δείχνη πὼς δὲν τοῦ εἶναι ξένη καὶ ἡ πολιτεία μου: μὰ ἡ στάση του, πόσο διαφορετικὴ! Καὶ ἀπὸ τὸ «Τραγούδι τοῦ Λίνου», πού μᾶς πάει, καθὼς θὰ ἴδοῦμε, στὰ «Ἐλεγεία καὶ τὰ εἰδύλλια», ὁ ποιητὴς μᾶς φέρνει στὴ μνήμη πὼς ἡ ποίηση, ἀνίσως καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ χωρὶς τὶς ιδέες, γιὰτὶ ἡ ποίηση μὲ τὸ λόγο καθὼς παρουσιάζεται, εἶναι τέχνη στὴν πῶ σημαντικὴ τῆς ἐκδήλωσιν, ἰδεολογικῆ, — ὅμως ἡ ποίηση ἀπὸ τὴν ἄλλη τῆς ὀμῆ μπορεῖ ἐξαιρέτα νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ τραβήξῃ ἔμπρος, χωρὶς ιδέες: γιὰτὶ ἡ ἴδια ἡ ποίηση εἶναι ἰδέα. Κάτι ἀνάλογο μὲ τὸ λόγο τοῦ Γκαίτε: Ὑπάρχει μιὰ ποίηση χωρὶς εἰκόνας: γιὰτὶ ὑπάρχουν ποιήματα πού εἶναι, τὸ καθένα, εἰκόνα.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ